

**ZAKON BR. 08/L-053****O TOPOGRAFIJAMA POLUPROVODNIKA**

**Skupština Republike Kosova,**

Na osnovu člana 65. (1.) Ustava Republike Kosovo,

usvaja:

**ZAKON O TOPOGRAFIJAMA POLUPROVODNIKA****POGLAVLJE I  
OPŠTE ODREDBE****Član 1  
Svrha**

1. Ovaj zakon definiše zahteve, mere i postupke za pravnu zaštitu topografija poluprovodnih proizvoda, njihovu pravnu zaštitu kao i sprovođenju prava koja proizilaze iz ovog Zakona.
2. Ovaj zakon je u skladu sa Direktivom 87/54/EC Saveta od 16. decembra 1986. godine, o pravnoj zaštiti topografija poluprovodljivih proizvoda i Direktivom 2004/48/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 29. aprila 2004, o sprovođenju prava intelektualne svojine.

**Član 2  
Delokrug**

1. Ovaj Zakon se primenjuje na domaća i strana fizička i pravna lica koja su predmet postupka registracije o zaštiti topografija poluprovodljivih proizvoda u Agenciji za industrijsku svojinu Republike Kosovo.
2. Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na pitanja koja se odnose na patente i autorska prava, ograničavajući ponovno kreiranje crteža ili drugih umetničkih prikaza topografija putem njihovog kopiranja u dve dimenzije.

**Član 3  
Definicije**

1. Izrazi korišćeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Poluprovodni proizvod** označava svaki proizvod u svom konačnom ili srednjem obliku koji se sastoji od tela materijala koji sadrži sloj poluprovodljivog materijala i koji ima jedan ili više drugih slojeva sastavljenih od provodljivog, izolacionog ili poluprovodljivog materijala, pri čemu su slojevi raspoređeni prema unapred određenom trodimenzionalnom modelu a namenjeni su obavljanju, samostalno ili u kombinaciji sa drugim, neke elektronske funkcije;

1.2. **Topografija jednog poluprovodljivog proizvoda** (u daljem tekstu - topografija) označava niz međusobno povezanih slika, koje, bilo da su fiksne ili kodirane, predstavljaju trodimenzionalni model slojeva od kojih se poluprovodnički proizvod sastoji i u čijem nizu svaka slika čini deo celokupnog modela površine poluprovodljivog proizvoda u svakoj fazi njegove proizvodnje;

1.3. **Komercijalna upotreba topografije** označava prodaju, iznajmljivanje, zakup ili bilo koju drugu komercijalnu distribuciju topografije ili bilo kog poluprovodljivog proizvoda proizvedenog topografijom ili neke ponudu za ove svrhe. Eksploatacija pod uslovima poverljivosti ne smatra se komercijalnom eksploatacijom, osim ukoliko se ne vrši dalja raspodela trećim licima;

1.4. **Ugovor o licenci** podrazumeva ugovor o licenci prema relevantnom zakonu o obligacionim odnosima;

1.5. **AIS** je odgovarajuća agencija za industrijsku svojinu, koja je osnovana u okviru nadležnog Ministarstva industrije, preduzetništva i trgovine.

## POGLAVLJE II ZAHTEVI ZA ZAŠTITU I PRAVO NA ZAŠTITU

### Član 4 Zahtevi zaštite

1. Topografija je zaštićena odredbama ovog zakona ukoliko:
  - 1.1. je rezultat intelektualnog napora njenog tvorca i
  - 1.2. nije uobičajena u industriji poluprovodnika.
2. Zaštita topografije prema stavu 1. ovog člana, uključuje samo topografiju, a ne i koncepte, procese, sisteme, tehnike ili kodirane informacije ugrađene u topografiju.
3. Kada se topografija sastoji od elemenata koji su uobičajeni u industriji poluprovodnika, topografija je zaštićena ovim zakonom samo ako kombinacija tih uzetih elemenata, u celini, ispunjava zahteve iz stava 1. ovog člana.

### Član 5. Pravo na zaštitu

1. Fizičko lice koje je kreiralo topografiju (u daljem tekstu: kreator) ima pravo zaštite topografije, prema odredbama ovog zakona.
2. Kada nekoliko fizičkih lica zajednički kreira topografiju, pravo se primenjuje u korist svih njih zajedno.
3. Kada se topografija stvara tokom zaposlenja kreatora, pravo zaštite sprovodi se u korist poslodavca kreatora, ako ugovorom o radu nije drugačije određeno.
4. Kada se topografija kreira po nekom drugom ugovoru, koji nije ugovor o radu, pravo na zaštitu primenjuje se u korist ugovorne strane koja je odobrila topografiju, ako ugovorom nije drugačije određeno.
5. Kada je topografija kreirana u skladu sa stavovima 1. i 2. ovog člana, pravo na zaštitu topografije sprovodi se u korist fizičkih lica koja su državljani Republike Kosovo ili koja imaju prebivalište ili boravište na teritoriji Republike Kosovo.
6. Kada je topografija kreirana u skladu sa stavovima 3. i 4. ovog člana, pravo na zaštitu topografije primenjuje se u korist:
  - 6.1. fizičkih lica koja su državljani Republike Kosovo ili koja imaju prebivalište ili boravište na teritoriji Republike Kosovo;

- 6.2. kompanija ili drugih pravnih lica koja imaju sedište na teritoriji Republike Kosovo.
7. Kada pravo na zaštitu ne postoji prema drugim odredbama ovog člana, pravo na zaštitu topografije sprovodi se i u korist lica definisanih u stavu 6. podstavovi 6.1. i 6.2. ovog člana, ukoliko:
- 7.1. su bila ovlašćena isključivo za komercijalnu upotrebu topografije u Republici Kosovo od lica koje ima pravo da je plasiraju, i
- 7.2. topografiju koja se još nije komercijalno koristila ni u jednoj zemlji sveta, koriste po prvi put na teritoriji Republike Kosovo.
8. Pravo na zaštitu sprovodi se i u korist potomaka lica definisanih u stavovima od 1. do 7. ovog člana.
9. Strana fizička i pravna lica koja nemaju prebivalište ili boravište ili sedište biznisa na teritoriji Republike Kosovo uživaju zaštitu predviđenu ovim zakonom, ako proizilaze iz međunarodnih ugovora koji predstavljaju obavezu za Republiku Kosovo ili od sprovođenja principa reciprociteta.

### **POGLAVLJE III DODELJENA EKSKLUZIVNA PRAVA**

#### **Član 6. Definicija i trajanje ekskluzivnih prava**

1. Ekskluzivna prava se dodeljuju nosiocima prava na zaštitu samo prema članu 4. ovog zakona, ako je podnet zahtev za registraciju topografije u AIS-ju, u skladu sa odredbama ovog zakona.
2. Prijava za registraciju topografije može se podneti ili pre prve komercijalne upotrebe topografije bilo gde u svetu ili u roku od dve (2) godine od datuma prve komercijalne upotrebe topografije bilo gde u svetu.
3. Ukoliko se zahtev ne podnese u roku od dve (2) godine od datuma prve komercijalne upotrebe topografije bilo gde u svetu, smatra se da isključiva prava nisu stupila na snagu u ovom periodu i da se više ne mogu dobiti.
4. Ekskluzivna prava su definisana u:
  - 4.1. datumu kada se topografija prvi put koristi bilo gde u svetu, pod uslovom da se zahtev za registraciju topografije podnose u roku od dve (2) godine od tog datuma, ili
  - 4.2. datumu podnošenja zahteva za registraciju topografije u AIS-u u skladu sa odredbama ovog zakona.
5. Lica definisana članu 5. ovog zakona imaju pravo na zaštitu topografije prema odredbama člana 24. ovog zakona za period pre ostvarivanja njihovih isključivih prava, ako dokažu da je neko drugo lice reprodukovalo, komercijalno koristilo ili lažno uvezlo topografiju za tu svrhu. Ova odredba ne prejudicira druge pravne lekove za ostvarivanje ekskluzivnih prava datih prema st. 1, 2. 3. i 4, ovog člana.
6. Ekskluzivna prava ističu kada protekne deset (10) godina od jednog od dole navedenog datuma:
  - 6.1. od godine nakon završetka kalendarske godine u kojoj je podnet zahtev za registraciju, ili

- 6.2. od godine nakon završetka kalendarske godine prve komercijalne upotrebe topografije bilo gde u svetu, pod uslovom da se zahtev za registraciju podnese u roku od dve (2) godine od datuma prve komercijalne upotrebe topografije.
7. Ako nije podnet nijedan zahtev za registraciju topografije u AIS-u, i nije izvršena komercijalna upotreba topografije u roku od petnaest (15) godina od datuma kada je topografija prvi put fiksirana ili kodirana, ekskluzivna prava više se ne mogu dobiti.

## **Član 7**

### **Sadržaj i ograničenja ekskluzivnih prava**

1. Ekskluzivna prava znače da samo nosilac prava ima pravo da ovlasti ili zabrani:
  - 1.1. reprodukciju topografije, uključujući proizvodnju poluprovodljivog proizvoda, koristeći topografiju;
  - 1.2. komercijalnu upotrebu topografije, ili
  - 1.3. uvoz topografije ili nekog poluprovodljivog proizvoda koji je proizveden upotrebom topografije u komercijalne svrhe.
2. Ekskluzivna prava ne uključuju:
  - 2.1. reprodukciju topografije u cilju analize, procene ili podučavanja za koncepte, procese, sisteme ili tehnike ugrađenih u topografiju ili same topografije;
  - 2.2. reprodukciju, komercijalnu upotrebu ili uvoz topografije u tu svrhu ili nekog poluprovodljivog proizvoda proizvedenog korišćenjem topografije koja ispunjava zahteve zaštite iz člana 4. stav 1. ovog zakona i koji je kreiran na osnovu analize i procene druge topografije.
3. Svako lice koje je nabavilo poluprovodljivi proizvod a da nije znalo ili nije imalo opravdanih razloga da veruje da je sam proizvod inkorporirao zaštićenu topografiju, može da nastavi komercijalnu upotrebu tog proizvoda.
4. Za dela komercijalne eksploatacije do kojih dođe nakon što to lice zna ili ima osnovane razloge da veruje da poluprovodljivi proizvod sadrži zaštićenu topografiju, nosilac prava može tražiti odgovarajuću pravnu zaštitu na sudu.
5. Odredbe st. 3. i 4. ovog člana primenjuju se i na potomke nosioca prava.

## **Član 8**

### **Iscrpljivanje prava**

Plasiranje na tržište teritorije Republike Kosovo neke zaštićene topografije ili nekog poluprovodljivog proizvoda proizvedenog korišćenjem topografije zaštićene nosiocem isključivih prava ili uz njegovu/njenu saglasnost iscrpljuje njegovo pravo da ovlasti ili zabrani radnje definisane u članu 7. stav 1. podstavovi 1.2. i 1.3. ovog zakona.

## **Član 9**

### **Prenos prava**

1. Pravo na zaštitu topografije i isključiva prava koja proizilaze iz zaštićene topografije mogu se preneti na treća lica putem pismenog sporazuma.
2. Prenos za treća lica stupa na snagu nakon registracije sporazuma o prenosu u registar topografije i objavljivanjem u službenom biltenu.

3. U slučaju zajedničkog vlasništva nad topografijom, pravo se može preneti uz pismenu saglasnost svih zajedničkih vlasnika, ako nije drugačije ugovoreno.

#### **Član 10** **Licenci ugovor**

1. Nosilac prava može da dozvoli njeno korišćenje putem ugovora o licenci.
2. U slučaju da je topografija zajednička, licenca se izdaje pismenim pristankom svih vlasnika, ukoliko se strane ne dogovore drugačije.
3. Ugovor o licenci može biti ekskluzivna ili ne ekskluzivna licenca.
4. Na zahtev licenciranog, uz izvod o licenci, licenca se registruje u registar topografija. Vlasniku licence se izdaje potvrda.
5. Ugovor o licenci stupa na snagu u odnosu na treća lica od datuma kada je upisan u registar topografije.

### **POGLAVLJE IV** **POSTUPAK REGISTRACIJE, OBEZVREĐIVANJA I ODBIJANJE**

#### **Član 11** **Zahtev za registraciju topografije**

1. Postupak registracije topografije pokreće se zahtevom za registraciju topografije koji se podnosi AIS-u.
2. Prijave u vezi sa topografijama za koje se traži zaštita moraju se u pisanom obliku podneti AIS-u.
3. Za svaku topografiju podnosi se poseban zahtev.
4. Zahtev kod AIS-a podnosi bilo koje fizičko ili pravno lice pomenuto u članu 5. ovog zakona. Podnosilac zahteva može podneti zahtev preko ovlašćenog predstavnika.
5. Zahtev za upis topografije u registar topografija sadrži:
  - 5.1. puno ime, nacionalnost, prebivalište, centralnu kancelariju ili adresu i dovoljno podataka za kontaktiranje podnosioca zahteva, u skladu sa članom 5. ovog zakona;
  - 5.2. izjavu, ukoliko je neko fizičko lice prijavljeno kao podnosilac zahteva stvorilo topografiju, navodeći njegovo ime. Ako se kreator nije izjasnio kao podnosilac zahteva, izjava koja opisuje način na koji je podnosilac zahteva stekao pravo na zaštitu prema članu 5. stavovi 3, 4, 6, 7. i 8. ovog zakona;
  - 5.3. kratak i tačan opis topografije, u skladu sa stavom 3. ovog člana, u kojem topografija i naslov topografije moraju biti jasno i koncizno identifikovani;
  - 5.4. izjavu i prateća dokumenta o datumu prve komercijalne upotrebe topografije, kada je taj datum raniji od datuma prijave. Ova izjava mora dokazati da je poštovan vremenski rok naveden u članu 6, stav 2. i 3, ovog zakona.
6. Uz zahtev za topografiju treba podneti dokumente, podatke i dopune koje identifikuju topografiju, uključujući crteže ili fotografije topografije:

- 6.1. skice za proizvodnju poluprovodljivih proizvoda;
  - 6.2. maske ili delove maski za proizvodnju poluprovodljivih proizvoda, ili
  - 6.3. skice poluprovodljivog proizvoda.
7. Uz zahtev se prilaže dokaz o uplati takse za registraciju topografije. Ukoliko zahtev podnosi ovlašćeni predstavnik, treba priložiti ovlašćenje. Ukoliko su podnosioci zahteva pravna ili fizička lica, koja nisu kreatori topografije, podnose se identifikaciona dokumenta.
8. Posebne odredbe u vezi sa oblikom i sadržajem zahteva, način njegovog izrade i njenog predstavljanja, registri topografije i administrativne takse za svaku uslugu koju pruža AIS u odnosu na postupke utvrđene u ovom zakonu, uređuju se podzakonskim aktom koji donosi ministar.

## **Član 12**

### **Zaštita trgovačke tajne**

1. Podnosilac zahteva ima pravo da bilo koji traženi materijal ili bilo koji njegov deo označi kao poslovnu ili trgovačku tajnu. Ovo pravo ne može biti u više od polovine broja slojeva u poluprovodljivom proizvodu.
2. Delovi koji su u zahtevu označeni kao poslovna ili trgovačka tajna predstavljeni su odvojeno od ostalih delova i neće biti dostupni javnosti.
3. Sud može naložiti otkrivanje materijala navedenih u stavu 1. ovog člana samo licima uključenim u sudski postupak u vezi sa važnošću ili bilo kojem prekršaju isključivih prava navedenih u članu 7. stav 1. ovog zakona.

## **Član 13**

### **Datum registracije zahteva**

Datum podnošenja zahteva biće datum kada AIS primi zahtev koji ispunjava uslove iz člana 11. ovog zakona i podzakonskog akta za razmatranje zahteva za registraciju koji donosi ministar.

## **Član 14**

### **Obrada zahteva za registraciju**

1. Prilikom obrade zahteva za registraciju, AIS ispituje da li prijava za topografiju ispunjava uslove utvrđene članom 11. ovog zakona i podzakonskim aktom ministra.
2. Ako se u zahtevu utvrde nedostaci, podnosiocu zahteva treba dati rok od dva (2) meseca od datuma obaveštenja od AIS-a da otkloni nedostatak. Ukoliko podnosilac zahteva ne preduzme korake da otkloni uočeni nedostatak, zahtev se odbacuje. Podnosilac zahteva se obaveštava o toj odluci.
3. Odbijeni zahtev se vraća ako u roku od tri (3) meseca po isteku roka navedenog u službenoj odluci, podnosilac zahteva to traži i podnosi izjavu ili preduzima korake da otkloni nedostatke i ako u istom roku plati naknadu utvrđenu za ponovno vraćanje. Ponovno postavljanje se može ponuditi samo jednom.

## **Član 15**

### **Registracija topografija**

1. Ako zahtev ispunjava sve uslove iz člana 11. ovog zakona i odredbe administrativnog uputstva za registraciju topografija, topografija se odlukom upisuje u registar topografija.

2. AIS izdaje potvrdu o registraciji sa podacima o registraciji i objavljuje je u službenom biltenu. Potvrda o registraciji topografije poluprovodljivog proizvoda izdaje se podnosiocu zahteva nakon uplate administrativne takse predviđene podzakonskim aktom o taksama.

### **Član 16**

#### **Javno objavljivanje**

U skladu sa odredbama člana 12. ovog zakona, dokumenti koji se tiču zahteva su javni od datuma registracije.

### **Član 17**

#### **Razmatranje žalbe**

1. Nezadovoljna strana ima pravo žalbe u roku od trideset (30) dana protiv odluke AIS-a. Žalba se upućuje komisiji koja je dužna da u roku od trideset (30) dana od dana prijema žalbe odluči i obavesti stranku.
2. Protiv odluka Komisije, nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor u Osnovnom sudu u Prištini u roku od trideset (30) dana.

### **Član 18**

#### **Registracija prenosa prava u registar i pravni efekti te registracije**

1. Kad god se isključiva prava na topografiju prenesu na drugu stranku ili kada joj se dodeli licenca, na zahtev stranke mora se izvršiti odgovarajući upis u registar topografija i taksa mora biti plaćena. Ako se utvrdi da je važnost licence registrovane u registar istekla, briše se iz registra.
2. U sudskim postupcima i drugim slučajevima koji se odnose na ekskluzivna prava na topografiju, stranka koja je poslednja registrovana kao nosilac isključivih prava u registru topografija smatraće se nosiocem ekskluzivnih prava.

### **Član 19**

#### **Registar**

1. AIS pravi i vodi registar zahteva za topografije i registar topografija.
2. Sadržaj i način izrade i vođenja registara iz stava 1. ovog člana utvrđuju se podzakonskim aktom.
3. Registar topografija iz stava 1. ovog člana je javan a vodi ga AIS u obliku elektronske baze podataka; Zahtevi i sve odgovarajuće tehničke specifikacije predviđene se podzakonskim aktom.
4. Na pismeni zahtev stranke, a nakon uplate takse, AIS izdaje kopije zapisa ili izvode iz registra.

### **Član 20**

#### **Zaštita podataka**

1. AIS prikuplja i čuva u bazi podataka sve podatke koje su dostavili podnosioci zahteva ili druge strane u postupku prema ovom zakonu ili podzakonskim aktima koji proizilaze iz njega.
2. Baza podataka može sadržati lične podatke u meri u kojoj su takvi detalji potrebni prema ovom zakonu ili podzakonskim aktima usvojenim po njemu. Prikupljanje, čuvanje i obrada takvih podataka služi za:
  - 2.1. upravljanje zahtevima i registracijama;
  - 2.2. pristup informacijama neophodnim za razvoj relevantnih postupaka;

- 2.3. komunikaciju sa podnosiocima zahteva i drugim stranama u postupku;
  - 2.4. izradu izveštaja i statistika koji omogućavaju AIS-u da poboljša funkcionisanje svog sistema.
3. Obrada svih ličnih podataka vrši se u skladu sa odgovarajućim zakonom o zaštiti ličnih podataka.

### **Član 21** **Otkazivanje registracije topografije**

1. Svaka strana može da podnese sudu zahtev za poništavanje registracije topografije u roku važenja.
2. Registracija topografije može se otkazati ukoliko:
  - 2.1. predmet registracije nije u skladu sa definicijom poluprovodljivih proizvoda i topografijom definisanom u članu 3. ovog zakona, kao i sa glavnim zahtevima za zaštitu topografija iz člana 4. ovog zakona;
  - 2.2. neophodna dokumenta i materijali zahteva, upoređena sa ostalim dokumentima i materijalima zahteva, delimično ili potpuno pogrešno identifikuju topografiju, ili otkrivaju suštinu topografije tako nejasno, da je nemoguće identifikovati je na nepogrešiv način;
  - 2.3. je topografija registrovana na ime nekog ko nije imao pravo podnošenja zahteva;
  - 2.4. topografija je registrovana u suprotnosti sa odredbama ovog zakona u pogledu rokova za podnošenje zahteva;
  - 2.5. je dokument koji potvrđuje datum prve komercijalne upotrebe topografije netačan i naznaka lažnog datuma utiče na pravo podnosioca zahteva da podnese zahtev za registraciju ili rok važenja ekskluzivnih prava.
3. Odluka proglašenju registra nevažećim upisuje se u registar topografije.

### **Član 22** **Odbijanje zahteva**

1. Svako lice koje ispunjava uslove iz člana 5. ovog zakona i koje ima dokaze o svom pravu na topografiju može podneti zahtev sudu za prenos prava na podnošenje tužbe ili na registrovanu topografiju, ukoliko je zahtev podnelo neko drugo lice koje na to nije imalo pravo ili ako je registracija izvršena u korist tog drugog lica.
2. Prava iz stava 1. ovog člana mogu se ostvariti najkasnije dve (2) godine od dana objavljivanja registra topografije u službenom biltenu. Ovaj rok se ne primenjuje ako je nosilac potvrde o registraciji bio upoznat sa pravom podnosioca zahteva u vreme kada je potvrda registrovana ili u vreme prenosa topografije.
3. Rezime sudske odluke kojom se priznaje taj zahtev položen je u registar topografije.
4. Od datuma podnošenja sudske odluke, licence, kao i svako drugo pravo vezano za topografiju, smatraju se nevažećim. Stranka gubitnik, kao i treća lica, mogu od poznatog vlasnika tražiti koncesiju, kao nadoknadu, za neku neisključivu licencu u razumnom periodu, pod uslovom da topografiju koriste u dobroj nameri ili pod uslovom da su preduzeli neophodne mere predostrožnosti za njenu upotrebu. Ako se strane ne dogovore, uslove određuje sud.

5. AIS, na osnovu sudske odluke, vrši potrebne promene u registru topografije i drugim dokumentima u vezi sa registracijom topografije. Uz zahtev za izvršenje neophodnih izmena priložen je dokument kojim se potvrđuje plaćanje navedene naknade.

6. Kreator topografije ima pravo da brani svoja prava na sudu prema postupku utvrđenom Zakonom o patentima za zaštitu prava pronalazača.

## **POGLAVLJE V SPROVOĐENJE DODELJENIH PRAVA**

### **Član 23**

#### **Lica koja imaju pravo da podnesu zahtev**

Zaštitu prava prema ovom zakonu mogu tražiti nosioci ekskluzivnih prava, njihovi naslednici po pravu, prilikom vršenja svojih prava, nosioci prava ekskluzivnih licenci, kada brane prava koja su im dodeljena, ili lica koje ovlašćuju ta lica.

### **Član 24**

#### **Tužba u slučaju kršenja ekskluzivnih prava**

1. Lice ovlašćeno da podnese zahtev prema članu 23, ovog zakona može podneti tužbu protiv svakog ko namerno ili iz nehata krši ekskluzivna prava na topografiju, tražeći:

- 1.1. utvrđivanje povrede ekskluzivnih prava;
- 1.2. distanciranje od dela koje krši, zabrana povrede ekskluzivnih prava i zabrana nastavka takvih i sličnih kršenja ekskluzivnih prava u budućnosti;
- 1.3. razumnu naknadu za nelegalno korišćenje;
- 1.4. naknada oštećenom za ostalu štetu prouzrokovanu povredom.

2. Zajedno sa tužbama iz stava 1. ovog člana, tužilac, između ostalog, može tražiti od suda da donese odluku da se primerci topografije ili poluprovodljivi proizvodi proizvedeni kršenjem topografije:

- 2.1. povuku iz trgovinskih kanala;
- 2.2. trajno uklone iz trgovinskih kanala, ili
- 2.3. unište.

3. Mere iz stava 2. ovog člana primenjivaće se mutatis mutandis na materijale i opremu koji su uglavnom korišćeni za nezakonitu proizvodnju proizvoda koji krše autorska prava.

4. Prilikom donošenja odluke o popravnim merama iz stava 2. ovog člana, sud treba uzeti u obzir potrebu srazmernosti između stepena povrede, naloženih pravnih lekova i interesa trećih strana. Sud nalaže izvršenje ovih mera na račun počinioca, osim ako se u posebnim okolnostima ne podnese žalba da se to ne učini. Navedene mere se primenjuju bez naknade prestupnika i ne utiču na naknadu štete oštećenom.

5. Lica iz stava 1. ovog člana, prilikom ostvarivanja svojih prava, mogu da se obrate sudu za privremenu meru bezbednosti posrednika, čije usluge koriste treće strane za kršenje njihovih ekskluzivnih prava, definisanih ovim zakonom.

6. U odgovarajućim slučajevima i na zahtev lica prema kome se primenjuju mere iz st. 1. i 2, ovog člana, sud može naložiti da se novčana naknada isplati oštećenom umesto primene mera predviđenih st. 1. i 2, ovog člana, ukoliko je ta osoba postupila nenamerno i iz nepažnje, ako bi joj izvršenje predmetnih mera nanelo nesrazmernu štetu i ako se novčana naknada oštećene strane čini sasvim zadovoljavajućom.

#### **Član 25**

##### **Zahtev za naknadu šteta**

1. Sud, po tužbi oštećenog, nalaže licu koje je svesno ili koje je imalo razuman osnov da zna, da je prekršilo ekskluzivna prava na topografiju, da naknadi nosiocu prava štetu koja mu je prouzrokovana usled povrede.

2. Prilikom obračunavanja štete, sud uzima u obzir sve relevantne aspekte, kao što su štetne ekonomske posledice, uključujući izgubljenju dobit oštećene strane, svaku bespravnu korist koju je počinilac stekao, a po potrebi i druge elemente koji nisu ekonomski faktori, poput moralne štete uzrokovane povredom nosiocu prava.

3. Kao alternativa stavu 2, ovog člana u odgovarajućim slučajevima, šteta se takođe može izračunati na osnovu iznosa honorara ili taksi koje bi prekršitelj morao da plati da je tražio dozvolu za korišćenje od nosioca prava.

4. Ako prekršitelj nije svesno načinio prekršaj ili na razumnoj osnovi znao da je učinio prekršajno delo, sud može naložiti ili vratiti dobit koju je prekršilac stekao neovlašćenom upotrebom zaštićene topografije, u skladu sa opštim pravilima za nepravedno bogaćenje, ili isplatu odštete, koja može biti unapred određena.

#### **Član 26**

##### **Pravo na informisanje**

1. Prilikom razmatranja predmeta, koji je vezan za kršenje prava koja su unapred određena ovim zakonom, sud kao odgovor na obrazloženi i srazmerni zahtev tužioca može naložiti da informacije o poreklu i distributivnim mrežama proizvoda ili usluga krše prava nosioca prava koja treba da obezbedi prekršitelj i bilo koje drugo lice za koje se na tržišnom nivou pokaže ili se utvrdi da je umešano u posedovanje, upotrebu, proizvodnju ili distribuciju robe koja krši prava ili pružanje ili korišćenje usluga koje krše prava.

2. Podaci iz stava 1. ovog člana, zavisno od slučaja, uključuju:

2.1. imena i adrese proizvođača, distributera, snabdevača i drugih prethodnih nosioca proizvoda koji krše prava određena u ovom zakonu, kao i trgovaca na veliko i malo za koje su predviđeni pokazani objekti;

2.2. informacije o količinama proizvedenih, isporučenih, primljenih ili naručenih proizvoda koji krše prava utvrđena ovim zakonom i ceni koja je primljena ili je trebala biti primljena za te proizvode.

3. Stavovi 1. i 2. ovog člana primenjuju se bez prejudiciranja drugih zakonskih odredbi koje:

3.1. daju nosiocu prava pravo na potpunije informacije;

3.2. regulišu upotrebu informacija saopštenih prema ovom članu u građanskom ili krivičnom postupku;

3.3. regulišu odgovornost za zloupotrebu prava na informaciju;

3.4. pružaju mogućnost odbijanja pružanja informacija koje obavezuju lice iz stava 1. ovog člana da prihvati učešće njega/nje ili bliskih srodnika u kršenju ekskluzivnih prava na topografiju; ili

3.5. regulišu zaštitu poverljivosti izvora informacija ili obradu ličnih podataka.

## **Član 27**

### **Dokazi**

1. Kada strana dostavi razumne, dovoljne i dostupne dokaze u prilog svojim tvrdnjama da su isključiva prava na topografiju povređena ili će verovatno biti povređena, sve dok se ta strana poziva na dokaze koji su pod kontrolom tuženog, sud može naložiti, na zahtev te strane, da tuženi podnese takve dokaze u određenom roku, uz poštovanje zaštite poverljivih podataka. Prisustvo značajnog broja kopija zaštićene topografije ili poluprovodljivih proizvoda proizvedenih korišćenjem zaštićene topografije smatra se razumnim dokazom.

2. Pod istim uslovima koji su navedeni u stavu 1. ovog člana, u slučaju počinjenog kršenja na komercijalnom nivou, sud takođe može, na zahtev strane, narediti dostavljanje bankarskih, finansijskih ili komercijalnih dokumenata koji su pod kontrolom tužene strane u određenom roku, uz poštovanje zaštite poverljivih podataka.

3. Kada tuženi porekne da poseduje dokaze ili da su pod njegovom kontrolom, sud može razmotriti dokaze kako bi dokazao ovu činjenicu.

## **Član 28**

### **Privremene i preventivne mere**

1. Na zahtev nosioca prava definisanog ovim zakonom, koji pruži razumne dokaze da su njegova /njena prava povređena ili postoji mogućnost da budu povređena, sud može:

1.1. doneti presudu protiv navodnog prekršioca, koji teži sprečavanju svakog neposrednog kršenja ili da privremeno i po potrebi zabrani ponovljeno plaćanje kazne, nastavak kršenja prava koja su utvrđena ovim zakonom, ili takav nastavak uslovi polaganjem garancije, kako bi se obezbedila nadoknada nosiocu prava; takve privremene mere mogu se doneti pod istim uslovima, protiv svakog posrednika čije usluge koristi neka treća strana za kršenje neke zaštićene topografije;

1.2. narediti oduzimanje ili predaju kopija materijalnih pitanja prava definisanih ovim zakonom, kao i robe, kako bi se sprečio njen ulazak ili ista uklonila iz trgovinskih kanala, ako se sumnja da krše prava definisana ovim zakonom.

2. U slučaju počinjenog kršenja na privrednom nivou i ako oštećeni dokaže postojanje okolnosti koje bi mogle ugroziti odštetu, sud unapred može naložiti oduzimanje pokretne i nepokretne imovine navodnog počinioaca, uključujući zamrzavanje njegovog / njenog bankovnog računa i druge imovine. U tu svrhu sud može naložiti saopštavanje bankarskih, finansijskih ili komercijalnih dokumenata ili odgovarajući pristup relevantnim informacijama.

3. U pogledu mera predviđenih st. 1. i 2. ovog člana, sud je ovlašćen da od podnosioca zahteva traži da obezbedi sve razumne i dostupne dokaze, kako bi mogao da zaključi da je podnosilac zahteva nosilac prava i da su mu ta prava pogažena ili da je gaženje neizbežno.

4. U određenim slučajevima, privremene mere predviđene u st. 1. i 2. ovog člana mogu se izreći bez saslušanja tuženog, posebno u slučajevima kada odlaganja mogu naneti nepopravljivu štetu nosiocu prava. U tom slučaju sud odluku saopštava dotičnim stranama, bez odlaganja, a najkasnije nakon izvršenja mera. Ročište, zajedno sa pravom na saslušanje, održava se na zahtev tuženog, kako bi se u razumnom roku, nakon obaveštenja o merama, odlučilo da li će te mere biti promenjene, ukinute ili potvrđene.

5. Trajanje privremenih mera određuje se sudskom odlukom. Ukoliko su privremene mere izrečene pre početka postupka za iznos spora, sud u svojoj odluci određuje rok u kojem tužilac pokreće postupak pred nadležnim sudom; Ukoliko sud ne odredi rok za pokretanje postupka, ovaj period ne može biti duži od trideset (30) kalendarskih dana od objavljivanja odluke.

6. Privremene mere se poništavaju, inače nisu na snazi, na zahtev tuženog, ako podnosilac zahteva ne pokrene postupak donošenja odluke o vrednosti predmeta u roku navedenom u stavu 5. ovog člana.

7. Sud može odlučiti da privremene mere budu uslovljene podnošenjem odgovarajuće garancije ili ekvivalentne garancije od strane podnosioca zahteva, kako bi se obezbedila nadoknada za svaku štetu nanetu optuženom, kao što je predviđeno u stavu 8. ovog člana.

8. Kada se privremene mere ukinu ili isteknu usled neke radnje ili propusta od strane podnosioca zahteva ili kada se naknadno otkrije da nije došlo do kršenja ili pretnje povredom, sud je nadležan da naloži podnosiocu zahteva, na zahtev tuženog, da pruži odgovarajuću naknadu optuženom za svu štetu koja mu je naneta tim merama.

## **Član 29**

### **Mere za očuvanje dokaza**

1. Ako je povreda ili pretnja povredom isključivih prava na topografiji vrlo verovatna, prema dostupnim dokazima koje je podneo podnosilac zahteva, sud može naložiti mere predostrožnosti radi očuvanja relevantnih dokaza u vezi sa navodnom povredom i utvrđivanja njihovog trajanja uz obezbeđenje zaštite poverljivih podataka:

1.1. Takve mere uključuju detaljan opis, sa ili bez uzimanja uzoraka, ili oduzimanje robe koja krši prava, koju drži tužena strana, kao i, prema potrebi, materijale i opremu koji se koriste za proizvodnju i/ili distribuciju takve robe i dokumente koji se odnose na njih;

1.2. Mere za očuvanje dokaza preduzimaju se, ako je potrebno, bez saslušanja optuženog, posebno kada kašnjenja mogu naneti nepopravljivu štetu nosiocu isključivih prava na topografiji ili kada je rizik za uništenje dokaza očigledan. U tom slučaju, sud će saopštiti odluku o privremenim merama pogođenim stranama najkasnije odmah nakon izvršenja tih mera;

1.3. Ročište, zajedno sa pravom na saslušanje, održava se na zahtev pogođenih strana, kako bi se u razumnom roku, nakon obaveštavanja o merama, odlučilo da li će se te mere promeniti, ukinuti ili potvrditi.

2. Sud može odlučiti da privremene mere iz stava 1. ovog člana budu uslovljene podnošenjem odgovarajuće garancije ili ekvivalentne garancije od strane podnosioca zahteva, kako bi se obezbedila nadoknada za svaku štetu nanesenu optuženom, kako je predviđeno u stavu 4. ovog člana.

3. Mere za očuvanje dokaza se ukidaju ili na drugi način prestaju da važe, na zahtev tuženog, ne dovodeći u pitanje naknadu koja se može tražiti, ako podnosilac zahteva ne pokrene postupak za odlučivanje o vrednosti spora pred nadležnim sudom, u roku koji odredi sud koji je naložio mere. Ukoliko sud ne odredi rok, u roku od trideset (30) kalendarskih dana od dana saopštavanja odluke.

4. Kada se mere za zaštitu dokaza ukinu ili kada isteknu usled bilo kakve radnje ili propusta podnosioca zahteva ili kada se naknadno utvrdi da nije došlo do povrede ili pretnje kršenjem prava nosioca isključivih prava na topografiji, sud može naložiti podnosiocu zahteva, da mu se na zahtev tuženog, njemu isplati puna naknada za svu štetu koja mu je naneta primenom tih mera.

5. Odredbe Zakona o parničnom postupku sprovode se na pitanja koja nisu regulisana ovim članom.

6. Odredbe ovog člana ne prejudiciraju mogućnost da sud odredi privremene mere koje uključuju čuvanje dokaza prema odredbama Zakona o parničnom postupku.

### **Član 30**

#### **Objava odluke**

U parničnom postupku u vezi sa povredom isključivog prava na topografiju, na zahtev tužioca, sud može naložiti prekršiocu da nadoknadi troškove širenja informacija u vezi sa sudskom odlukom, uključujući objavljivanje odluke i njeno objavljivanje u celini ili njen deo u medijima ili na internetu. Sud određuje visinu razumnih troškova objavljivanja koje prekršilac treba da nadoknadi.

### **Član 31**

#### **Nadležni sud**

U slučajevima povrede isključivog prava na topografiju, nadležan sud je prema važećem zakonodavstvu.

### **Član 32**

#### **Kaznene mere**

1. Novčanom kaznom u iznosu od pet hiljada (5.000) do petnaest hiljada (15.000) evra, kazni će se pravno lice koje u toku svoje poslovne aktivnosti koristi topografiju u bilo kom obliku suprotno čl. 5. i 6. ovog zakona.

2. Novčanom kaznom u iznosu od petsto (500) do hiljadu i petsto (1.500) evra, kazni će se odgovorno lice pravnog lica u skladu sa stavom 1. ovog člana.

3. Novčanom kaznom u iznosu od dve hiljade (2.000) do pet hiljada (5.000) evra, kazni će se fizičko lice koje obavlja individualni biznis i koje u toku svoje poslovne aktivnosti koristi topografiju u bilo koji oblik suprotno čl. 5. i 6. ovog zakona.

4. Novčanom kaznom u iznosu od tri hiljade (3.000) do deset hiljada (10.000) evra, kazni će se pravno lice koje koristi licencu suprotno odredbama člana 10. ovog zakona.

5. Novčanom kaznom u iznosu od petsto (500) do dve hiljade (2.000) evra kazni će se odgovorno lice u pravnom licu koje koristi licencu suprotno odredbama člana 10. ovog zakona.

6. Novčanom kaznom u iznosu od hiljadu (1.000) do tri hiljade (3.000) evra, kazni će se fizičko lice koje obavlja individualni biznis i koristi licencu suprotno odredbama člana 10. ovog zakona.

7. U slučajevima kada se topografija koristi u suprotnosti sa odredbama ovog zakona, koji pretpostavlja da je počinjeno krivično delo, primenjiva će se odredbe Krivičnog zakonika Republike Kosovo.

## **POGLAVLJE VI**

### **PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

### **Član 33**

#### **Prelazne odredbe**

1. Ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno, odredbe odgovarajućeg zakona o patentima koje se odnose na zastupanje, ovlašćene predstavnike, postupak izjašnjavanja o nevažnosti

i postupak prigovara, ugovore o licenci, žalbe i žalbeni postupak primenjivaće se mutatis mutandis na topografije poluprovodljivih proizvoda uređene su ovim zakonom.

2. Odredbe ovog zakona ne utiču na sprovođenje bilo koje druge zakonske odredbe koja se odnosi na druga prava industrijske svojine.

#### **Član 34** **Označavanje**

Tokom produženja prava zaštićene topografije, nosilac registrovane topografije ima pravo da proizvode proizvedene registrovanom topografijom obeleži slovom „T“.

#### **Član 35** **Donošenje podzakonskih akata**

Ministarstvo donosi pod zakonske akte, u skladu sa članom 11, stav 8; članom 15, st. 1 i 2, članom 19, st. 2. i 3, ovog zakona u roku od dvanaest (12) meseci od stupanja na snagu ovog zakona.

#### **Član 36** **Odredbe za stavljanje van snage**

Stupanjem na snagu ovog zakona, prestaje da važi Zakon br. 03/L-165 o utvrđivanju prava i zaštiti topografije integrisanih kola.

#### **Član 37** **Stupanje na snagu**

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova.

**Zakon br. 08/L-053**  
**Priština, 24.12.2021.**

**Proglašeno ukazom Br. DL-39/2022, dana 13.01.2022, od strane Predsednice Republike Kosova Vjosa Osmani-Sadriu**